

Bruselj, 8. januar 2021
(OR. en)

14356/20

ECOFIN 1208
UEM 413
SOC 830
EMPL 580
COMPET 666
ENV 839
EDUC 459
RECH 546
ENER 517
JAI 1140
FSTR 199
REGIO 293
GENDER 154
ANTIDISCRIM 131

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	ST 13060/20
Št. dok. Kom.:	COM(2020) 746 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA o ekonomski politiki euroobmočja

V prilogi vam pošiljamo različico osnutka priporočila Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, o kateri se je Euroskupina dogovorila 16. decembra 2020. Po januarski videoseji Sveta ECOFIN se besedilo odobri na prvi seji Sveta, ki bo lahko potekala v živo, ali s pisnim postopkom.

Besedilo naj bi bilo uradno sprejeto, potem ko ga bo marca 2021 potrdil Evropski svet.

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomski politiki euroobmočja

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 136 v povezavi s členom 121(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Gospodarstvo euroobmočja je zaradi pandemije COVID-19 v prvi polovici leta 2020 doživelo nenadno in globoko recesijo. Ne glede na močno okrevanje v tretjem četrtletju leta 2020, ki je spremljalo odpravo zaježitvenih ukrepov, so povečano širjenje COVID-19 in novi zaježitveni ukrepi v četrtem četrtletju dodatno povečali negotovost in pokazali, da je euroobmočje še vedno izpostavljeno zdravstveni krizi, ki ne pojenja. Kriza zaradi COVID-19 je povzročila vrsto velikih šokov na strani povpraševanja in ponudbe, posledično pa se je v skladu z gospodarsko napovedjo služb Komisije iz jeseni 2020 BDP v letu 2020 pričakovano zmanjšal za 7,8 %. Predvidoma bo torej okrevanje v letu 2021 počasnejše, kot je bilo prvotno pričakovano, velika proizvodna vrzel v višini približno –7,0 % potencialnega BDP euroobmočja v letu 2020 pa se predvidoma do konca leta 2021 še ne bo zapolnila. Gospodarski obeti so zaradi razvoja pandemije in sprememb v ravnanju gospodarskih subjektov povezani s precejšnjo negotovostjo. Hitro ukrepanje na nacionalni ravni in ravni Unije, vključno z dogovorom Evropskega sveta o svežnju Next Generation EU (NGEU), je odločilno pripomoglo k izravnavi nekaterih negativnih posledic šoka in stabilizaciji trgov. Zasebna potrošnja in naložbe so močno upadle, kar je posledično negativno vplivalo na cene in plače. Tudi obeti za trg dela so se poslabšali, s čimer se je prekinilo sedemletno obdobje izboljševanja. Rast brezposelnosti so doslej ublažili uspešno izvajanje ambicioznih ukrepov politike v vseh državah članicah – kot so sheme skrajšanega delovnega časa in druge podporne politike za preprečitev množičnih odpuščanj in obsežnih izpadov dohodka – in s tem povezano zmanjšanje skupnega števila opravljenih delovnih ur ter znižanje stopenj delovne aktivnosti.

- (2) Kriza zaradi COVID-19 povečuje gospodarske razlike med državami članicami euroobmočja. Na to vpliva več dejavnikov, med drugim: intenzivnost in trajanje šoka zaradi COVID-19; relativna velikost in gospodarski pomen sektorjev, v katerih je veliko stikov med ljudmi (npr. turizem, poslovna potovanja in gostinstvo), ter razlike v razpoložljivem fiskalnem manevrskem prostoru. Te razlike vplivajo na zaupanje, naložbe in možnosti za rast, kot tudi na regionalne razlike, ki so obstajale že pred krizo, vendar se lahko zdaj še povečajo. Na daljši rok obstaja tveganje, da bo imela sedanja kriza zaradi COVID-19 trajen negativen učinek na potencialno rast in dohodkovne vrzeli zaradi nižjega človeškega in fizičnega kapitala (opredmetenega in neopredmetenega). To bi se lahko odrazilo v še nižji rasti produktivnosti dela in dohodkov ter večji neenakosti.
- (3) Hiter in odločen odziv Unije, vključno z NGEU, ki zajema mehanizem za okrevanje in odpornost, je okrepil zaupanje trgov in pokazal, da so si države članice pri usklajevanju prizadevanj za ponoven zagon gospodarske rasti ter okrepitev gospodarske in socialne odpornosti solidarne, njihovi cilji pa enotni. V zelo kratkem času je bil dosežen dogovor o več novih instrumentih za Unijo in euroobmočje. Ti instrumenti že zagotavljajo varnostno mrežo za delavce (prek evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah – instrument SURE)³, za podjetja (prek sheme Evropske investicijske banke) in za države članice z namenom podpreti domače financiranje neposrednih in posrednih stroškov v zvezi z zdravstveno oskrbo, zdravljenjem in preventivo, nastalih kot posledica krize zaradi COVID-19, prek instrumenta podpore zaradi pandemične krize v okviru evropskega mehanizma za stabilnost⁴. Odziv politike Unije je vključeval tudi uporabo splošne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast ter začasni okvir za uporabo prožnosti v skladu s pravili EU o državni pomoči⁵. Sredstva kohezijske politike so bila prek naložbene pobude v odziv na koronavirus plus (CRII in CRII+) preusmerjena tja, kjer so bila najbolj potrebna⁶.

³ UL L 159, 20.5.2020, str. 1–7.

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/44011/20200508-pcs-term-sheet-final.pdf>

⁵ UL C 91I, 20.3.2020, str. 1–9, UL C 112I, 4.4.2020, str. 1–9, UL C 164, 13.5.2020, str. 3–15, UL C 218, 2.7.2020, str. 3–8.

⁶ UL L 99, 31.3.2020, str. 5–8.

- (4) Izvajanje dobro zasnovanih politik v okviru NGEU in njegovega glavnega instrumenta, tj. mehanizma za okrevanje in odpornost, bo državam članicam omogočilo nov zagon za izvajanje reform, ki spodbujajo rast, ter povečalo raven in kakovost naložb v prid ciljem odpornosti ter zelenemu in digitalnemu prehodu. Pripomoglo naj bi k ustvarjanju človeškega kapitala, podpiralo uspešen poklicni prehod delavcev, kar bo poleg skladov kohezijske politike bistveno za zagotavljanje kohezije, spodbujanje zaposlovanja in produktivnosti ter krepitev gospodarske in socialne odpornosti. Cilji EU glede rasti ter nacionalni strukturni izzivi, vključno s tistimi, ki so bili opredeljeni v priporočilih za posamezne države za leti 2019 in 2020, so ključni. V letni strategiji za trajnostno rast 2021⁷, ki spodbuja te cilje, je predlaganih sedem vodilnih pobud: (1) zagnati, (2) prenoviti, (3) napolniti, (4) povezati, (5) modernizirati, (6) povečati ter (7) preusposablјati in izpopolnjevati. Ta vodilna področja predstavljajo skupne izzive, ki zahtevajo usklajene naložbe in reforme. Države članice naj v ta vodilna področja usmerjajo naložbe, na njih izvajajo reforme ter vanje nadalje vključujejo svoje vrednostne verige. Predlagana uredba o mehanizmu za okrevanje in odpornost med drugim določa, da morajo biti načrti držav članic euroobmočja za okrevanje in odpornost skladni z izzivi in prednostnimi nalogami, opredeljenimi v priporočilu Sveta o ekonomski politiki euroobmočja. To usklajenost je treba upoštevati pri oceni načrtov za okrevanje in odpornost.
- (5) Euroobmočje za blažitev posledic pandemije COVID-19 potrebuje kombinacijo gospodarskih politik, ki bo spodbujevalna, usklajena, celovita in dosledna ter bo v celoti upoštevala zaščitne ukrepe iz Pogodbe v zvezi z zadevnimi institucijami. Cilj je omejiti morebitne negativne dolgoročne učinke na trg dela, zmanjšati znatne gospodarske in socialne razlike, odpraviti neravnotežja in druga pomembna makroekonomska tveganja ter v širšem smislu preprečiti negativne posledice za potencialno rast in stabilnost cen in zagotoviti vzdržne javne finance v srednjeročnem obdobju. Vzajemna usklajenost treh ključnih razsežnosti kombinacije politik euroobmočja – denarne, fiskalne in strukturne – je skupaj s finančno stabilnostjo bistvena za zagotovitev spodbujevalne skupne naravnosti politike v euroobmočju.

⁷ COM(2020) 575 final.

- (6) Cilj pravočasnega posredovanja Evropske centralne banke (ECB) na področju denarne politike je ohranjati transmisijske kanale za prenos nedotaknjene in ohranjati srednjeročno stabilnost cen. ECB je napovedala znatne nakupe vrednostnih papirjev javnega in zasebnega sektorja v okviru izrednega programa nakupa vrednostnih papirjev ob pandemiji (PEPP, 1 850 milijard EUR do vsaj konca marca 2022)⁸ in v okviru programa nakupa vrednostnih papirjev (APP, neto nakupi v višini 20 milijard EUR mesečno, skupaj z dodatnimi 120 milijardami EUR do konca leta 2020)⁹. Poleg tega ECB ponuja ciljno usmerjene dolgoročne operacije refinanciranja pod zelo ugodnimi pogoji, s čimer podpira bančna posojila podjetjem in gospodinjstvom.
- (7) Fiskalna naravnost naj bi bila v letu 2020 zelo ekspanzivna, v letu 2021 pa naj bi ostala spodbujevalna tako na ravni euroobmočja kot na nacionalni ravni, tudi zaradi nekaterih že napovedanih ukrepov za okrevanje, pri čemer se izredni ukrepi ne upoštevajo. Usklajevanje nacionalnih fiskalnih politik ob doslednem spoštovanju Pakta za stabilnost in rast je ključnega pomena za učinkovit odziv na šok zaradi COVID-19, trajnostno okrevanje ter pravilno delovanje ekonomske in monetarne unije (EMU). Komisija je 20. marca 2020 ugotovila, da se gospodarstvo EU sooča z resnim upadom gospodarske aktivnosti in da so pogoji za uporabo splošne odstopne klavzule iz Pakta za stabilnost in rast izpolnjeni. To ugotovitev so potrdili tudi finančni ministri držav članic¹⁰. Države članice so uvedle obsežne proračunske ukrepe za zajezitev pandemije ter zagotavljanje podpore posameznikom in podjetjem, ki so še posebej prizadeti, tudi izredne likvidnostne podpore, pretežno prek jamstev, danih podjetjem in bankam, da se zagotovi pretok kreditiranja. Na ravni EU bo zagotovljena nadaljnja usklajena fiskalna podpora, zlasti prek mehanizma za okrevanje in odpornost, splošna odstopna klavzula pa se bo uporabljala tudi v letu 2021. Spomladi 2021 bo Komisija ob upoštevanju posodobljenih makroekonomskih projekcij ponovno ocenila stanje in proučila uporabo splošne odstopne klavzule.

⁸ UL L 91, 25.3.2020, str. 1–4.

⁹ UL L 157, 15.6.2016, str. 28–32.

¹⁰ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/03/23/statement-of-eu-ministers-of-finance-on-the-stability-and-growth-pact-in-light-of-the-covid-19-crisis/>

- (8) Gospodarske posledice COVID-19 zelo negativno vplivajo na javne finance. Ko bodo zdravstvene in gospodarske razmere to dopuščale, bo preusmeritev fiskalnih politik na doseganje preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev, tudi s postopno odpravo izrednih ukrepov, prispevala k zagotovitvi srednjeročne vzdržnosti javnih financ. To bi bilo treba storiti na način, ki bi ublažil vpliv krize na družbo in trg dela ter prispeval k socialni vzdržnosti. Reforme, namenjene izboljšanju strukture nacionalnih proračunov in zagotavljanju dolgoročne vzdržnosti javnih financ, se zdijo še posebej pomembne, tudi v luči podnebnih sprememb in zdravstvenih izzivov. Izboljšanje strukture nacionalnih proračunov, zlasti s pregledi porabe in učinkovitimi okviri javnega naročanja, lahko ustvari prepotreben fiskalni manevrski prostor. Prakse zelenega oblikovanja proračuna lahko pomagajo tudi pri reševanju izzivov na področju blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje ter varstva okolja. Ustrezni, učinkoviti in vključujoči zdravstveni sistemi in sistemi socialne zaščite zagotavljajo nadvse nujno zaščito tistim, ki jo potrebujejo, imajo bistveno vlogo kot avtomatski stabilizatorji in bi morali ohranjati vzdržnost javnih financ. Podobno reforme, ki krepijo delovanje trgov dela, kapitala, proizvodov in storitev – z ustreznim izvajanjem in razvrščanjem – povečujejo potencialni proizvod, hkrati pa preprečujejo negativen kratkoročni učinek na skupno povpraševanje.
- (9) V krizi zaradi COVID-19 je še bolj vidno, kako pomembne so reforme za učinkovitejše in pravičnejše sisteme javnofinančnih prihodkov. Ker je davčni primež stroškov dela v večini držav članic euroobmočja še vedno visok, navedene reforme vključujejo preusmeritev davčne obremenitve na davčne osnove, ki manj škodijo ponudbi delovne sile in povpraševanju po njej, produktivnosti, naložbam in rasti, ob upoštevanju s tem povezanega distribucijskega učinka. Povečana uporaba okoljskih davkov in/ali drugih oblik cenovnega ovrednotenja zunanjih stroškov lahko prispeva k trajnostni rasti s spodbujanjem „bolj zelenih“ načinov ravnanja. Ukrepi za boj proti agresivnemu davčnemu načrtovanju in izogibanju davkom, tako na mednarodni ravni kot v Uniji, lahko izboljšajo učinkovitost in pravičnost davčnih sistemov. Poleg tega je bilo treba zaradi globalizacije prilagoditi davčni okvir, da bi ustrežal sodobnemu in vse bolj digitaliziranemu gospodarstvu, tako na svetovni ravni kot na ravni EU. V okviru OECD potekajo prizadevanja za doseg soglasne svetovne rešitve za obravnavo davčnih izzivov, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva.

- (10) Zaradi visoke stopnje negotovosti, ki jo je povzročil šok zaradi COVID-19, in njenega škodljivega učinka na naložbe je še posebej pomembno prednostno izvajanje reform za odpravo naložbenih ozkih grl in omejitev na strani ponudbe. Bistveni so ukrepi, ki pospešujejo črpanje sredstev EU ter uspešno in učinkovito uporabo virov, zlasti v državah članicah, ki na teh področij zaostajajo in v katerih se znaten delež naložb financira s sredstvi EU. Reforme, ki zmanjšujejo upravno breme za podjetja (npr. digitalizacija javnih uprav, vključno z elektronsko identifikacijo, reforme pravosodja) in preprečujejo zlorabo sredstev (npr. korupcijo, goljufije in pranje denarja¹¹), lahko izboljšajo poslovno okolje in prispevajo k spodbujanju zasebnih naložb, ustvarjanju delovnih mest in ustanavljanju podjetij.

¹¹ Sporočilo Komisije C(2020) 2800 final z dne 7. maja o akcijskem načrtu za celovito politiko Unije o preprečevanju pranja denarja in boju proti financiranju terorizma.

- (11) Kriza zaradi COVID-19 je povzročila znaten izpad prihodkov številnih podjetij ter pomeni tveganje za solventnost podjetij v euroobmočju. Učinkoviti insolvenčni okviri imajo ključno vlogo pri podpiranju podjetij, ki so sposobna preživeti, a se soočajo z začasnimi težavami, in zagotavljanju urejenega izstopa podjetij, ki niso sposobna preživeti. Izboljšanje insolvenčnih okvirov lahko pomaga tudi pri obravnavanju verjetnega povečanja obsega slabih posojil in ohranjanju kreditov za gospodarstvo, saj olajšuje čiščenje bilanc stanja bank in dolgoročno spodbuja čezmejne naložbe. V zvezi s tem je bila sprejeta direktiva o prestrukturiranju in drugi priložnosti (2019/1023)¹², da bi se v nacionalno zakonodajo na področju solventnosti v vseh državah članicah uvedli minimalni standardi, ki bi zagotavljali, da so okviri preventivnega prestrukturiranja na voljo dolžnikom v finančnih težavah, zagotovili postopke za odpust dolgov prezadolženim podjetnikom in povečali učinkovitost vseh vrst postopkov v primeru insolventnosti. Pomembno je nadaljevati prenos direktive v nacionalne zakonodaje in njeno izvajanje. Evropska komisija je v akcijskem načrtu za unijo kapitalskih trgov iz septembra 2020¹³ napovedala tudi prizadevanja za minimalno uskladitev ali večje konvergenco na ciljnih področjih osnovne nebančne insolventnosti. Poleg tega lahko države članice dodatno ocenijo učinkovitost in uspešnost svojih insolvenčnih okvirov v skladu z mednarodnimi dobrimi praksami ter odpravijo preostale pomanjkljivosti¹⁴.

¹² UL L 172, 26.6.2019, str. 18–55.

¹³ COM(2020) 590 final.

¹⁴ Euroskupina je opredelila več načel, vključno z zgodnjim prepoznavanjem težav s prezadolženostjo in razpoložljivostjo postopkov zgodnjega prestrukturiranja. Glej <https://www.consilium.europa.eu/sl/meetings/eurogroup/2016/04/22/>.

- (12) Nadaljnje poglobljanje enotnega trga blaga in storitev ter prilagajanje euroobmočja digitalni dobi sta lahko pomembno gonilo rasti, zблиževanja in odpornosti. Součinkovanje skupne valute in enotnega trga ustvarja boljše pogoje za gospodarsko stabilizacijo in dolgoročno rast. Kriza zaradi COVID-19 je spodbudila uporabo digitalnih orodij, izpostavila pomen enotnega digitalnega trga ter pospešila uporabo digitalnih in brezgotovinskih načinov plačevanja. Vendar je enotni trg še vedno nedokončan, zlasti na področju storitev, natančneje na področju trgovine na drobno in poklicnih storitev. Enotni trg lahko omeji togost cen ter tako pripomore k transmisiji denarne politike in gospodarski odpornosti. Enotni trg prispeva tudi k mobilnosti proizvodnih dejavnikov, kar sektorjem, regijam in državam članicam omogoča, da pri odzivanju na šoke čim bolj zmanjšajo gospodarske stroške (npr. brezposelnost). Da bi dosegli nadaljnje povezovanje enotnega trga blaga in storitev, je treba odpraviti vse preostale nepotrebne omejitve, izboljšati mehanizme za nadzor trga in sprejeti ukrepe za zagotovitev upravne zmogljivosti za doseganje teh ciljev.
- (13) Reforme in naložbe, ki izboljšujejo vključevanje na trg dela in poklicne prehode na trgu dela, s posebnim poudarkom na digitalnih in zelenih delovnih mestih, so bistvene za povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter podporo okrevanju. Takojšnji krizni ukrepi na nacionalni ravni in ravni Unije so omejili negativne gospodarske in socialne posledice za delavce. Poleg tega so številne dolgotrajne reforme zdaj postale še nujnejše: učinkovite aktivne politike trga dela, vključno s posameznikom prilagojeno podporo, izboljšanje kakovosti in vključenosti sistemov izobraževanja in usposabljanja, da se izboljšajo rezultati izobraževanja od zgodnjega otroštva dalje, odločni ukrepi za preusposabljanje in izpopolnjevanje, vlaganje v izobraževanje in usposabljanje odraslih ter spletne platforme za učenje, obravnavanje pomanjkanja znanj in spretnosti, povečanje zaposlitvenih možnosti za najranljivejše segmente delovno aktivnega prebivalstva, vključno z mladimi in dolgotrajno brezposelnimi, ter odpravljanje razlik med spoloma. Spodbujanje ustvarjanja kakovostnih delovnih mest in izboljšanje delovnih pogojev, zlasti z zagotavljanjem ustreznih minimalnih plač ter obravnavanjem problema segmentacije trga dela in odpravljanjem ovir za mobilnost delovne sile, sta ključna za podporo trajnostnemu in vključujočemu okrevanju. Socialni dialog in kolektivna pogajanja imajo pomembno vlogo pri uspešnem oblikovanju in izvajanju politik.

(14) Za gospodarsko in socialno odpornost je pomemben dostop do ustreznih, vključujočih in vzdržnih zdravstvenih sistemov in sistemov socialne zaščite, ki v krizi delujejo kot avtomatski stabilizatorji. Pomagajo ohranjati socialno kohezijo, dostojne življenjske standarde in dobro zdravje prebivalstva, kar je ključno za produktiven trg dela skozi celoten gospodarski cikel ter za obravnavanje revščine in socialne izključenosti. Naložbe za podporo zdravstvenim reformam in odpornim zdravstvenim sistemom morajo ostati ena od prednostnih nalog držav članic. Izvajanje evropskega stebra socialnih pravic¹⁵ je ključnega pomena za usmerjanje politik. V sedanji krizi je potreba po zagotovitvi ustrezne socialne zaščite za vse, tako v smislu kakovostne zdravstvene in dolgotrajne oskrbe kot tudi v smislu nadomeščanja dohodka za vse delavce, vključno s tistimi z netipičnimi pogodbami in samozaposlenimi, postala še pomembnejša. Številne države članice so sprejele začasne ukrepe dohodkovne podpore in socialne pomoči v korist ranljivih skupin z zelo nizkimi dohodki in delavcev, ki niso upravičeni do nadomestil za brezposelnost. Sprejeti so bili ukrepi na področju socialnih prejemkov in nadomestil, pogojev za upravičenost in dodatnih storitev v naravi. Izboljšanje ustreznosti sistemov socialne zaščite in pokritosti z njimi je treba izvesti na tak način, da se zagotovita dolgoročna vzdržnost javnih financ in medgeneracijska pravičnost.

¹⁵ Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic (UL C 428, 13.12.2017, str. 10–15).

- (15) V zadnjih letih je bil dosežen znaten napredek, vendar so gospodarske posledice pandemije ponovno obremenile finančni sektor. Banke v euroobmočju so imele ob začetku sedanje krize večjo sposobnost pokrivanja izgub kot pred začetkom svetovne finančne krize. To je skupaj z ukrepi denarne in fiskalne politike preprečilo zaostrovanje pogojev tržnega financiranja po začetni fazi krize in zagotovilo nadaljnje zagotavljanje kreditov zasebnemu sektorju. Kriza bo verjetno še dodatno obremenila že tako nizke stopnje dobičkonosnosti bank in deleže slabih posojil. Za napredek na tem področju so skupaj z reševanjem strukturnih vprašanj nizke dobičkonosnosti zlasti pomembni razvoj sekundarnih trgov za slaba posojila, učinkovita uporaba nacionalnih družb za upravljanje, kjer je to primerno, in reforma insolvenčnih okvirov. To bi lahko oviralo zagotavljanje kreditov gospodarstvu, kar je sicer bistveno za okrevanje. Hitri in obsežni ukrepi politike so pripomogli k zaupanju in pomagali ohraniti makrofinančno stabilnost. Državne jamstvene sheme za posojila pomagajo zagotavljati kredite gospodarstvu, zaščititi podjetja in ublažiti vzajemno povezanost z bančnim sektorjem, vendar predstavljajo tudi pogojne obveznosti za proračune držav članic. Pri podaljšanju moratorijev v primeru insolventnosti in restrukturiranju slabih posojil je treba vzpostaviti občutljivo ravnatežje med zagotavljanjem nadaljnje podpore podjetjem, ki so sposobna preživeti, ter potencialno neustreznim razporejanjem sredstev, povečanjem izgub v primeru morebitnega stečaja in zmanjšanjem jasnosti v zvezi z osnovno kreditno kakovostjo.

- (16) Dokončanje strukture ekonomske in monetarne unije (EMU) ostaja bistvenega pomena. Zapolnjevanje preostalih vrzeli bi lahko dodatno povečalo stabilnost in odpornost euroobmočja ter posledično okrepilo mednarodno vlogo eura, ki v zadnjih letih ostaja večinoma stabilen. Pri nadaljnjih ukrepih bi bilo treba upoštevati izkušnje, pridobljene v okviru celovitega evropskega gospodarskopolitičnega odziva na pandemijo COVID-19. NGEU ima poleg svojega kratkoročnega stabilizacijskega učinka in vloge pri podpiranju okrevanja potencial, da s stimulacijo naložb, ki spodbujajo rast, in strukturnih reform ter povečanjem odpornosti euroobmočja na prihodnje šoke dolgoročno vpliva na EMU. Obsežna izdaja dolga, denominiranega v eurih, vključno z zelenimi in socialnimi obveznicami, ki bo poglobila trg visokokakovostnih dolžniških vrednostnih papirjev, denominiranih v eurih, in povečala njegovo likvidnost, lahko pripomore h krepitvi mednarodne vloge eura. Kljub temu EMU še vedno manjkajo pomembni elementi, kot sta dokončana bančna unija in poglobljena unija kapitalskih trgov. Krepitev bančne unije je še vedno ključnega pomena. Zato je treba nemudoma ter enako ambiciozno in na podlagi soglasja nadaljevati delo v zvezi z vsemi elementi, vključno s tistimi, o katerih se je razpravljalo v delovni skupini na visoki ravni za EDIS. Nadaljevanje dela v zvezi z svežnjem reform EMS in, glede na napredek pri zmanjševanju tveganja in nadaljnje ukrepe, opisane v izjavi Euroskupine z dne 30. novembra 2020, predstavitev začetka veljavnosti skupnega varovala v okviru enotnega sklada za reševanje že na začetek leta 2022, pomenita dodaten pomemben korak k dokončanju bančne unije in krepitvi EMU. Nadaljevati je treba z delom na področju iskanja rešitev za premostitev omejitev pri trenutni ureditvi za zagotavljanje likvidnosti pri reševanju. Poglobitev unije kapitalskih trgov je ena ključnih prednostnih nalog, kot je razvidno iz novega akcijskega načrta iz septembra 2020. Za okrepitev mednarodne vloge eura ter zagotavljanje gospodarske in finančne avtonomije Unije bo pomembna tudi močna in odporna EMU, o čemer bo Komisija predložila sporočilo, pri tem pa bi bilo treba v celoti spoštovati notranji trg Unije ter si prizadevati za odprto in pregledno sodelovanje z državami članicami zunaj euroobmočja –

PRIPOROČA, da države članice euroobmočja v obdobju 2021–2022 vsaka posebej, med drugim prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, in skupaj v okviru Euroskupine, ukrepajo za:

1. Zagotavljanje naravnosti politike, ki podpira okrevanje

Ker se še vedno soočamo z izrednimi zdravstvenimi razmerami, bi morale fiskalne politike v celotnem letu 2021 v vseh državah članicah euroobmočja ostati spodbujevalne.

Ukrepi politike bi morali biti prilagojeni razmeram v posameznih državah ter bi morali biti pravočasni, začasni in ciljno usmerjeni. Države članice bi morale nadaljevati usklajevanje ukrepov za učinkovito zajezitev pandemije, ohranjanje gospodarstva in podporo trajnostnemu okrevanju.

Ko epidemiološke in gospodarske razmere to dopuščajo, bi morale postopno odpraviti izredne ukrepe, hkrati pa se boriti proti vplivu krize na družbo in trg dela. Izvajati bi morale fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitvi naložb.

Države članice bi si morale prizadevati za reforme, ki bi za vse ljudi izboljšale pokritost z zdravstvenimi sistemi in sistemi socialne zaščite ter njihovo ustreznost in vzdržnost.

Posebno pozornost bi morale namenjati kakovosti proračunskih ukrepov. Izboljšati bi morale okvire javnega naročanja in upravljanje javnih financ, zlasti tudi naložbene okvire in uporabo orodij za zeleno oblikovanje proračuna. Izvajati bi morale preglede porabe in na ta način javnofinančne odhodke bolje usmeriti v potrebe po okrevanju in odpornosti.

2. Nadaljnje izboljšanje zblíževanja, odpornosti ter trajnostne in vključujoče rasti

Države članice bi morale ublažiti tveganje nadaljnjega poglobljanja razlik ter izboljšati ekonomsko in socialno odpornost v euroobmočju z nadaljnjim reševanjem strukturnih izzivov in izvajanjem reform, ki krepijo produktivnost in zaposlenost, zagotavljajo nemoteno prerazporeditev virov ter izboljšujejo delovanje trgov in javne uprave, ter s povečanjem ravni javnih naložb in spodbujanjem zasebnih naložb, da bi podprli pravično in vključujoče okrevanje skladno z zelenim in digitalnim prehodom.

Nadalje bi morale povezati enotni trg blaga in storitev, vključno z digitalnim, z odpravo nepotrebnih omejitev, izboljšanjem nadzora trga in zagotavljanjem zadostnih upravnih zmogljivosti.

Zagotoviti bi morale učinkovite aktivne politike trga dela in podporo poklicnim prehodom, zlasti v smeri zelenega in digitalnega gospodarstva. Spodbujati bi morale poštene delovne pogoje, obravnavati problem segmentacije trga dela in okrepiti vključenost. Zagotoviti bi morale dejansko vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje politik ter okrepiti socialni dialog in kolektivna pogajanja. Okrepiti bi morale vključujoče sisteme izobraževanja in usposabljanja ter naložbe v znanja in spretnosti, da se odpravi njihovo pomanjkanje.

V sklopu Sveta bi morale na ravni vključujočega okvira OECD za preprečevanje zmanjševanja davčne osnove in preusmerjanja dobička nadaljevati delo v zvezi z globalno sporazumno rešitvijo za obravnavo davčnih izzivov, ki izhajajo iz digitalizacije gospodarstva, pri čemer se pričakuje, da bo dogovor na tem forumu dosežen do sredine leta 2021. Sodelovati bi morale pri ustreznem pripravljalnem delu za nadaljnje ukrepanje, da bi se lahko odzvali na navedene davčne izzive digitalnega gospodarstva, tudi če do sredine leta 2021 mednarodno soglasje še ne bo doseženo. Doseči bi morale dodaten napredek v boju proti agresivnemu davčnemu načrtovanju, zmanjšati davčni primež in podpreti preusmeritev na oblikovanje cen ogljika in okoljsko obdavčitev.

3. Krepitev nacionalnih institucionalnih okvirov

Države članice bi morale nadaljevati in prednostno izvajati reforme za odpravo ozkih grl za naložbe ter zagotoviti učinkovito in pravočasno uporabo sredstev EU, vključno z mehanizmom za okrevanje in odpornost. Okrepiti bi morale učinkovitost in digitalizacijo javne uprave, vključno s pravosodnimi in zdravstvenimi sistemi, ter javnih služb za zaposlovanje. Zmanjšati bi morale upravno breme za podjetja in izboljšati poslovno okolje. Še naprej bi morale izboljševati okvire za boj proti goljufijam in korupciji ter preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.

Spodbujati bi morale konkretne ukrepe za povečanje učinkovitosti, uspešnosti in sorazmernosti insolvenčnih okvirov, da se prestrukturirajo nedonosne izpostavljenosti in zagotovi učinkovito razporejanje kapitala.

4. Zagotavljanje makrofinančne stabilnosti

Države članice bi morale ohranjati kanale kreditiranja za gospodarstvo in ukrepe za podporo podjetjem, ki so sposobna preživeti, dokler je to potrebno v tej krizi brez primere.

Ohranjati bi morale trdne bilance stanja v bančnem sektorju, tudi z nadaljnjim obravnavanjem slabih posojil, med drugim z razvojem sekundarnih trgov za slaba posojila.

5. Dokončanje EMU in krepitev mednarodne vloge eura

Države članice bi morale doseči napredek pri poglobitvi ekonomske in monetarne unije, da bi se z dokončanjem bančne unije, nemudnim in enako ambicioznim nadaljevanjem dela v zvezi z vsemi elementi, vključno s tistimi, o katerih se je razpravljalo v delovni skupini na visoki ravni za EDIS, in s poglobitvijo unije kapitalskih trgov ter s podporo pobudam za izvajanje politik na področju digitalnih financ, finančnih storitev na drobno in trajnostnega financiranja povečala odpornost euroobmočja. Nadaljevati bi morale delo v zvezi z rešitvami za premostitev omejitev v trenutni ureditvi za zagotavljanje likvidnosti pri reševanju ter v zvezi s krepitevijo evropskega regulativnega in nadzornega okvira, tudi z zagotavljanjem doslednega in učinkovitega nadzora in izvrševanja pravil za boj proti pranju denarja.

Pri nadaljnjih ukrepih za poglobitev ekonomske in monetarne unije bi bilo treba upoštevati izkušnje, pridobljene v okviru celovitega evropskega gospodarskopolitičnega odziva na pandemijo COVID-19. Napredek, ki bo v celoti spoštoval notranji trg Unije ter bo potekal na odprt in transparenten način v odnosu do držav članic, ki niso članice euroobmočja, bo prispeval h krepitevi mednarodne vloge eura in promoviral gospodarske interese Evrope v svetu.

V Bruslju,

*Za Svet
Predsednik*